

KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
22/2005. (VI.01.) sz rendelete

Egyes területek helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról.¹

Kiskunhalas Város Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban Tvt.) 24. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következő rendeletet alkotja:

1. § A Képviselő-testület az 1. számú mellékletben felsorolt helyi jelentőségű területeket védetté nyilvánítja.

A védetté nyilvánítás célja

2. § A védetté nyilvánítás célja a természeti területek károsodásának megelőzése, elhárítása, az eddig bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, a jelen és jövő nemzedék számára történő megőrzése és tervszerű fenntartása.

3. § A védelem alá vont természeti területeket „Helyi jelentőségű védett természeti terület” feliratú táblával kell ellátni.

Természetvédelmi hatósági jogkörök

4. § (1) A védelem alá vont természeti területekkel kapcsolatos első fokú természetvédelmi hatósági jogkört az 1996. évi LIII. törvény felhatalmazása alapján a jegyző gyakorolja.

(2) A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti területeket károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységet.

(3) A határozat – a védett természeti terület közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén – a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatónak nyilvánítható.

5. § (1) A védelme alá vont területek megóvása, fenntartása, helyreállítása a képviselő-testület kötelező feladata. E feladat ellátását

a) az Önkormányzat tulajdonában álló területen a mindenkori vagyongazdálkodó útján valósítja meg,

b) a nem önkormányzati tulajdonú területen levő védett természeti területek esetében megállapodást köthet a terület tulajdonosával a feladat átvállalására.

(2) A tulajdonos (vagyongazdálkodó, használó) köteles kártérítés nélkül túrni a természetvédelmi hatóságnak a védett természeti terület oltalma, tudományos megismerése vagy bemutatása érdekében végzett tevékenységét, így különösen annak megközelítését, bemutatását, őrzését, állapotának ellenőrzését, és a hatósági tájékoztató, valamint eligazító táblák elhelyezését.

(3) A tulajdonos (vagyongazdálkodó, használó) köteles túrni, hogy a természetvédelmi hatóság a természeti terület oltalma, tudományos megismerése érdekében ingatlanát időszakosan

¹ A rendelet címét a 15/2007.(IV.27.) sz. rendelet módosította. Hatálybalépésének napja: 2007. április 27.

használja, de csak olyan mértékben, hogy az a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) mindennapi életvitelét nem zavarhatja.

(4) Az ingatlan mindenkori tulajdonosa (használója) köteles tűrni védetté nyilvánítás ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését.

6. § Tilos minden olyan tevékenység folytatása, amely a védelem alá vont természeti területek állapotát közvetlen vagy közvetett módon a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatja vagy veszélyezteti. Gondoskodni kell a védett természeti terület fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok és a vízháztartás megőrzéséről.

Szabálysértés

27. §

Záró rendelkezések

8. § (1) E rendelet 2005. június 3-án lép hatályba.

(2) A rendelet kihirdetéséről a helyben szokásos módon a jegyző gondoskodik.

Kiskunhalas, 2005. május 30.

Dr. Várnai László s.k.
polgármester

Dr. Ferenczi Mária s.k.
jegyző

A Kihirdetés időpontja: 2005. június 1.

Dr. Ferenczi Mária sk.
jegyző

² A rendelet 7.§-át a 21/2012. (V.30.) önk.rend. helyezte hatályon kívül. Hatálytalan: 2012. május 31.

1. számú melléklet a Sóstói Parkerdő és „Nádas-sziget” helyi jelentőségű természeti területek védetté nyilvánításáról szóló 22/2005. (VI.01.) számú rendelethez.

A rendelet 1. §-ában előírt védettséget élvező területek jegyzéke:

1. Megnevezés: Sóstói Parkerdő
Hrsz.: 6393
Terület: 19,6254 ha
Művelési ág: erdő
A terület tulajdonosa: Magyar Állam
A terület kezelője: Kincstári Vagyonigazgatóság
Védetté nyilvánítás oka: Rekreáció, környezeti nevelés természetközeli erdőben, az ott élő növény- és állatfajok védelme.
2. Megnevezés: „Nádas-sziget”
Hrsz.: 6391 „f” alrészlet
Terület: 8,7620 ha
Művelési ág: nádas
A terület tulajdonosa és kezelője: Kiskunhalas Város Önkormányzata
Védetté nyilvánítás oka: A szigeten fészkelő madarak és egyéb állatok védelme, a biodiverzitás fenntartása.
- ³ 3. Megnevezés: Csetényi Park
Hrsz.: 2358/4, 2358/5
Terület: 18,0883 ha
Művelési ág: park/pihenőpark
A terület tulajdonosa és kezelője: Kiskunhalas Város Önkormányzata
Védetté nyilvánítás oka: A terület a várost egykor körülölelő mocsárvilág maradványának tekinthető, mely mai mesterséges állapota ellenére is fontos vizes élőhely. Számos védett madárfaj fészkelőhelye, kételtűek ívőhelye. A záportározót körülölelő pihenőpark rekreációs célokat szolgál, kiváló kirándulóhely, melynek állapotát meg kell óvni a jövő nemzedékének.
4. Megnevezés: Tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) termőhely
Hrsz.: 01004/1
Terület: 2,2458 ha
Művelési ág: gyeperdő (legelő)
A terület tulajdonosa és kezelője: Lajkó István (6412 Balotaszállás, Jókai utca 23.)
Védetté nyilvánítás oka: A területen nagy egyedszámban (több tízezer tő) fordul elő a védett tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*), melynek állománya érdemi természetvédelmi értéket képvisel. Ennek megfelelően szükséges a területet kezelni és az élőhelyet természetvédelmi oltalom alá helyezni.
- ⁴5. Megnevezés: Kiskunhalas külterület 0725/26 hrsz-ú gyepterület

³ A rendelet 1.sz. melléklete 3-4 pontját a 15/2007.(IV.27.) sz. rendelet iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2007. április 27.

⁴A rendelet 1.sz. mellékletének 5. pontját a 2/2009.(II.04.) sz. rendelet egészítette ki. Hatálybalépésének napja:

Hrsz.: 0725/26

Terület: 2,4089 ha

Művelési ág: gyeplő

A terület tulajdonosa és kezelője: Fehér Péter (6400 Kiskunhalas, Felsőszállás 96.)

Védetté nyilvánítás oka: A terület, a szomszédos fenyves területén épített vezeték miatt veszélyeztetett, a vezetékszakaszon való megközelítése miatt. A területen számos védett és fokozottan védett növényfaj fordul elő:

- Tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) - fokozottan védett
- Bugaci nőszőfű (*Epipactis bugaciensis*) - fokozottan védett
- Vörösbarba nőszőfű (*Epipactis atrorubens*) - védett
- Kék szamárkönyér (*Echinops ruthenicus*) - védett
- Homoki árvalányhaj (*Stipa borysthénica*) - védett
- Homoki bakszakáll (*Tragopogon floccosus*) - védett
- Homoki vértő (*Onosma arenaria*) - védett
- Homoki imola (*Centaurea arenaria*) - védett
- Homoki varjúháj (*Sedum hillebrandtii*) - védett
- Homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigiata*) - védett
- Homoki cickafark (*Achillea ocreoleuca*) - védett
- Homoki csúdfű (*Astragalus varius*) - védett
- Bunkós hagyma (*Allium spaerocephalum*) - védett
- Kései szegfű (*Dianthus serotinus*) - védett

melyek állománya érdemi természetvédelmi értéket képvisel. Ennek megfelelően szükséges a területet kezelni és az élőhelyet természetvédelmi oltalom alá helyezni.

1. A Sóstói Nádas-sziget, a Sóstói Parkerdő és a hozzá kapcsolódó természeti területek kezelési előírásai

1.1. A Sóstói Nádas-sziget és a tóhoz kapcsolódó egyéb nádasok

A védetté Nádas-szigettel együtt a tervezési területen három összefüggő nádas művelési ágú területet lehet elkülöníteni. A Nádas-sziget a tó ÉNy-i részén helyezkedik el mintegy 8 hektáron, mellette egy kisebb „sziget” található a tó É-i csücskében, melynek területe meghaladja a 1,5 hektárt. A legnagyobb összefüggő nádas 18 hektáron a tavat szegélyezi É-ről kiindulva, végig a K-i oldalon, egészen a DK-i részig, ahol már a parkerdővel határos.

Ez az élőhely számos védett madárfaj élettere és a többi állatfaj részére is kiváló búvóhelyet biztosít. A Nádas-sziget közepén egy nagyjából 20-30 méter átmérőjű valódi sziget található, rajta egybibés galagonya bokrok, akác, sőt bambusznád is előfordul. Ez a sziget szinte megközelíthetetlen a területet övező nád miatt. Így itt fokozottan érvényesül a zavartalanság. A bambusznádat téli befagyás esetén, mikor a megközelíthetőség lehetővé teszi, célszerű kiirtani a gyors terjedés miatt.

A tó területén lévő és az azt körülvevő nádasok kezelése a Sóstó SHE Kiskunhalas feladata, mely az Egyesület és az Önkormányzat közötti haszonbérleti szerződésből adódik. Ez a kezelés egyet jelent azonban a nád levágásával is. Az utóbbi években ezt a feladatot az Egyesület elhanyagolta, ezáltal a nád minősége rendkívül leromlott, megavasodott, gazdasági hasznosításra alkalmatlanná vált.

A 2001. július 10-én kötött haszonbérleti megállapodás szerint az egyesületnek a tó biológiai egyensúlya érdekében minden év március 15-ig a tó területén lévő összes nádat le kellett vágnia. A szerződés vonatkozó része 2004. április 26-án úgy módosult, hogy: *„Az egyesület köteles levágni a nád összes mennyiségének 70 %-át, melyet kétfévente kell elvégezni úgy, hogy a levágatlan részek minden alkalommal más területen legyenek.”* A nád vágásával kapcsolatban három különböző érdeket kell figyelembe venni. Az egyik a nád gazdasági célú hasznosítása, mely az utóbbi években bekövetkező minőségi romlás miatt nehézkes volt, mivel nem volt kereslet a rossz minőségű avas nádra. Figyelembe kell venni továbbá azt is, hogy a nagy mennyiségű nád jelentős elhalt növényi szövetet termel, ezáltal kotu képződik. Ez egy természetes folyamat, a tó tápanyaggal dúsul, beindul az eutrofizáció, amely a tó pusztulásához vezet. Azonban értelemszerűen a város lakói (és a horgászok) számára ez egy nem kívánt folyamat. A nádvágással nagy mennyiségű szerves anyagot tudnak eltávolítani a területről, így valamelyest az eutrofizáció lassítható. Érdemes továbbá azt is figyelembe venni, hogy a nád biomasszájának jelentős részét a levélzet tömege teszi ki, mely az aratás idejére már a vízbe hullik.

A legfontosabb érdek a nádvágás kapcsán a természetvédelem, hiszen mint kiderült a nádas számos élőlénynek nyújt otthont. Ezért a nádas területek kezelésével ezt a hármas szempontrendszer kell figyelembe venni, ami minden érdekelt számára optimális megoldást jelenthet.

A területen a nádasok kezelésének kétféle módját szokták alkalmazni a nád

⁵ A rendelet 2.sz. mellékletét a 15/2007.(IV.27.) sz. r rendelet iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2007. április 27.

égetését, illetve a vágását. A nád égetése azonban ellentmond a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdésének, mely egyértelműen kimondja, hogy növényzet lábán álló égetése tilos. Ez ugyanakkor nem tiltja a vágott nád égetését. Ha nádnak az égetése történik, akkor az kizárólag a part menti keskeny nádasokon fordul elő, helyenként álló nádon is, bár ez annyira nem jellemző. A nádas égetésének egyébként előnye, hogy csökkenti az avarréteget és az avas nádat, hátránya viszont, hogy elpusztítja a nádszálaban és az avarban lakó gerincteleneket és a barkóscinege lehetséges fészkelőhelyét.

A nádasok kezelésére elsősorban a vágást alkalmazzák, mivel az égetett nádat nem lehet hasznosítani sem.

A nád vágásának előnyei HAWKE, C., és JOSÉ P. (2002) szerint az alábbiak:

- Csökkenti az avas nád mennyiségét és az avarfelhalmozódást.
- Javítja a nád minőségét a tetőfedés és a költő madarak számára.
- Kedvező lehet egyes növények számára.
- Átmeneti nyílt vízfelületet eredményezhet.
- Megakadályozza a nád behatolását a nyílt vizekbe

A nádvágás azonban káros is lehet egyes gerinctelenek számára, de akár a madaraknak, akár a többi gerinces állatnak is.

Nehéz azonban megmondani, hogy ténylegesen mikor teszünk kárt a természetben ha vágunk, vagy ha nem vágunk. A nádvágásnál kompromisszumokra kell törekedni, hiszen egyes madárfajok a friss nádat szeretik, ezért nekik jobb, ha rendszeresen vágják a nádat, de más fajok pedig az avas nádat kedvelik, sőt egyes gerinctelenek lárvái is inkább az avas nádban fejlődnek.

A területen a nád vágásának ideje minden esetben a téli időszakra tehető, bár egyes szakirodalmak említést tesznek nyári nádvágásról is, mely kifejezetten a nádasok csökkenését szolgálja. A Sóstón nem cél a nádas területek csökkentése és a nád nyári vágása óriási károkat okozhatna az ott fészkelő madaraknak is, tehát egyértelmű, hogy a nádat a téli időszakban kell vágni.

A nádvágás hatásai az egyes fajokra

A teljes nádas egyidejű levágása hátrányos sok, kifejezetten nádlakó állatfajra, mert az álló nád hiánya megszünteti azt az élőhelyet, melyhez ezek az élőlények kötődnek. A rovarok közül leginkább azokat a fajokat érinti hátrányosan, melyek a nádszálaban fejlődnek ki, illetve telelnek át. Ezek a rovarok a téli nádvágáskor elpusztulnak.

A madarakat sem segíti ez típusú nádvágás, mivel olyan fészkelő madaraknak, mint például a cserregő nádiposzátának, vagy a barkós cinegének a fészkeléshez és a táplálkozáshoz is álló nádra van szüksége. A cserregő nádiposzáta a fészkeképítéshez friss nádszálabat fog össze, de például a nádi tücsökmadár inkább a ritkán aratott nádasokat kedveli, különösen ha ott egyéb növények is nőnek buja sűrűséget alkotva.

Az apró énekesmadarakon kívül is számtalan madárfaj van, melyek ragaszkodnak a tó körüli nádasokhoz, a búbos vöcsök is mélyen a nád között építi a víztükör fölé emelkedő fészket, ahol a hullámverés már nem érheti el. A Sóstó egyik legféltettebb madárfaja, a törpegém is tipikus „nádi” madár, erre utal a kialakult rejtőzködőképessége is. Veszély esetén a törpegém hihetetlen ügyességgel képes elrejtőzni egy egészen kis nádfoltban is. Nyakát kinyújtva, csőrét az égnek emelve alakoskodik, ha pedig a szél lengeti körülötte a nádszálabat, testével maga is hajladozik.

A tó körüli nádasok leggyakoribb vízi madarait a tőkés récét és a szárcsát gyakran megpillanthatjuk táplálkozásuk közben, de veszély esetén rendszerint a nyíltabb vízfelszínekről a nádasba menekülnek.

A fentiekén kívül még számos madárfaj élőtere a nádas, tehát látható hogy fontos a nádasok

megtartása, kezelése. A nádasok tarra vágása semmiképpen nem engedélyezhető, mert az megfelelő táplálkozó-, búvó-, fészkelőhely hiányában veszélyeztetheti az állományokat. A nád vágását úgy kell megvalósítani, hogy a védett területen a vágott nád területe a lehető legkevesebb legyen, hogy megmaradjon a sűrű, avasabb nád is. A nem védett részeken, a tó szegélyében az Önkormányzat és a horgászegyesület közötti haszonbérleti megállapodás 2004-es módosításában előírt 70 %-os arányt kell betartani, de ezt csak két évente, forgó módszerrel kell elérni, úgy hogy a levágatlan részek minden évben máshol legyenek. Ezáltal elérhető egy kívánatos, optimális szint, mely kedvez az avas, valamint friss nádat kedvelő fajoknak egyaránt. A Nádas-sziget aratását mozaikosan kell megoldani.

A nád égetését lehetőség szerint kerülni kell.

1. 2. A nyílt vízzel kapcsolatos kezelési előírások, intézkedési javaslatok

A tó vizével kapcsolatosan két alapvető problémával kell szembesülnünk, a vízminőség és vízmennyiség. Ez a két tényező befolyásolja nemcsak a tó, de a környezetének állapotát is.

1.2.1. A tó vizének mennyiségi problémái és megoldási lehetőségek

Az utóbbi évtizedek csapadékszegény időjárása egyre inkább foglalkoztatja a város illetékes szakembereit, hogy a tó vízutánpótlását milyen módon lehetne megoldani. A 5. ábrából látható, hogy a talajvízszint jelentősen lesüllyedt, így onnan a vízpótlás gyakorlatilag megszűnt, így az egyetlen természetes vízpótlást csak a csapadék tudja biztosítani. Mivel a tó korábban többször is kiszáradt, ezért létesítettek két rétegvíz kutat, mellyel táplálják a tó vizét is, azonban ez nem megoldás, hiszen ezáltal az ivóvízbázist veszélyeztetjük.

A városban olykor lezúduló nyári záporok esetén a csapadékvíz elvezetéssel rengeteg víz távozik el a Dong-éri főcsatornán keresztül. A lakosság is sok vizet használ fel, mely végül szennyvízzé válik. Egyre erősebbek az elhatározások a város területén keletkező vizek megtartására. Található a külterületeken néhány záportározó, de az a víz, ami ott felhalmozódik egy idő után elszikkad.

Előrehaladottak azok az elképzelések, hogy a városi szennyvíztisztító telep korszerűsítésével egy olyan minőségű tisztított szennyvizet produkáljunk, amely majdnem ivóvízminőséget eredményez. Ezt a vizet kell a városban tartani és egy kiépített csatornarendszeren keresztül közvetett úton a talaj által megszűrve a Sóstóba vezetni. Esetlegesen az így megnövekedő talajvízszint újra a jó irányba terelheti a talajvíz sódinamikáját, ezáltal a tó kiédesülése is megállítható, vagy lassítható lenne. A projekt keretében egy lapvíz mérce is kerülne a tóba, mellyel figyelemmel lehet kísérni a vízszint változásait. A pályázat elkészítése folyamatban van, tehát esély nyílhat ennek a tervnek a megvalósítására.

1.2.2. Vízminőségi problémák és megoldási lehetőségek

A vízminőség kérdése meglehetősen összetett, mivel több féle szempontból lehet vizsgálni. A vízkémiai vizsgálatok alapján egyértelműen látható, hogy az egykori szikes tó fokozatosan veszti el ezt a jellegét, melynek megfordítása, ha egyáltalán lehetséges óriási erőfeszítéseket igényel.

Sokkal jobban lehet szabályozni a tó tápanyagfeldúsulását, eutrofizációját. Mivel az eutrofizáció minden tó életében egy természetes folyamat, nem biztos hogy jó ebbe beleavatkozni. De az érdekek mást kívánnak és itt nem csak az emberi érdekre gondolok, hanem arra a vízi világra, melynek elengedhetetlen szüksége van a vízre. A Kiskunsági-homokhátságon ennek fokozottan nagy a szerepe, hiszen az utóbbi évszázadok sokszor átgondolatlan vízkormányzásának köszönhetően szükséges, hogy minél több vizes élőhelyet fenn tudjunk tartani.

Két dolgot kell itt szem előtt tartani. Egyrészt a tóból a szerves anyag kivétele, másrészt a meggátolni, hogy a tóba belejusson az antropogén tevékenységből származó szennyező hatású szerves anyag.

Az előbbire jó módszer a nádvágás, természetesen csak az előzőekben leírtaknak megfelelően. A nádvágással nagy mennyiségű szerves anyag produktum távolítható el a tóból, csökkentve annak felhalmozódási lehetőségét.

A tó északi részén található, ún. csónakkikötő egy keskeny, zártabb vízfelület. Itt az érdes tócsagaz és a közönséges rence túlzott elszaporodása figyelhető meg. A túlzott elhínarasodás elkerülése érdekében csökkenteni kell ennek a területnek a növények okozta tápanyagterhelését.

E fajok eltávolítása a nyár végén, a rothadás beindulása előtt javasolt. Az évi egy alkalommal történő „aratással” egyrészt jelentős mennyiségű tápanyagot lehet eltávolítani a vízből, másrészt megakadályozzuk a növények bomlásából származó aminosavak dezaminációja folytán keletkező, a halfaunára veszélyes, nagyobb mennyiségű ammónia kialakulását.

A szervesanyag tóba kerülése alapvetően emberi tevékenységnek a következménye. A környező ingatlanok kommunális szennyvize, a mezőgazdaságból származó trágyázás a talajon és talajvízen keresztül mind a tó szervesanyag-tartalmát növeli. Voltak elképzelések a terület drénezésére, mely elvezethetné ezeket a tápanyagdús vizeket, de egyelőre ez még nem valósult meg. A közeli lakótelep csatornázásával azonban minden bizonnyal sok szerves anyagtól menekült meg a tó.

Korábban a horgászattal is jelentős szerves anyag került be a tóba, de az egyesület betiltotta a beetetéses, vagy ún. odaszoktató módszert, így kevesebb tápanyag kerül a tóba.

Szintén emberi hatás következménye az 1990-es években bekövetkezett bakteriális szennyeződés, aminek következtében az ÁNTSZ beszüntette a fürdözést. Elsősorban szennyvízből származó baktériumok elszaporodása jelentett problémát. A coliform-, fecalcoliform- és a fecalstreptococcus szám napjainkban megfelelő, amit a rendszeres mérések is igazolnak. A fürdözés azóta megengedett, igaz csak saját felelősségre.

Szükséges megemlíteni a vízben élő védett állatfajok kíméletét is, melyek gyakran a horgászat áldozatául esnek. Ezen fajok kímélete szükséges, a horgászoknak 4együtt kell működni a természetvédelemmel.

1. 3. A gyepterületek kezelése

A gyepterületek a tótól keletre a két erdősáv között helyezkedik el. Keleten a vasút nyugati oldalán nádas határolja. Részben a 6389, részben a 6393-as helyrajzi számú területeken helyezkedik el. Kiterjedése 10 hektár alatti. A tervezési terület legtöbb védett növényfaja ezen a részen található meg, sőt a 6393-as helyrajzi számú része a Sóstói Parkerdő részeként helyi védettségű, ezáltal a kezelése fokozott figyelmet igényel.

A jelenlegi állapot szerint a területet egy vállalkozó az Önkormányzattal kötött szerződés értelmében kaszálja. Egy 2000-es légifotó alapján látható, hogy a gyepek nagyjából 45-50 %-át hasznosították ilyen módon.

A kaszálásnak természetvédelmi fontossága megkérdőjelezhető. A gyepekben élő állatoknak az éles kések gyakran vesztüket okozzák. Növények szempontjából a kaszálás az egyszikűeknek kedvez, a növényzetet homogenizálja.

Az optimális legeltetésnek a kaszálással szemben számos előnye van. A legeltetés során a gyepek szerkezete mozaikosabb, változatosabb lehet. Ez a módszer nem jár a gyepekben élő állatok pusztulásával sem és a legelő állatok trágyája is hasznosul, mivel tápanyagot biztosít a talajnak, táplálékot egyes rovarfajoknak.

A túllegeltetés elkerülése érdekében figyelembe kell venni az állatsűrűséget, mely

általában 1 marha/2 hektár, vagy 2-3 birka/hektár. Az is fontos szempont, hogy a területen megjelenő vízállások miatt a birkákkal szemben a szarvasmarhát kell előnyben részesíteni.

Gyakori probléma a gyepezés időpontjának megválasztása. Minden esetben figyelembe kell venni a területen élő védett növényfajok virágzásának idejét. Az 1. táblázatban látható, hogy a terület védett növényfajai április és augusztus között virágoznak. Ennek megfelelően célszerű lenne a kezelést augusztus végére hagyni. A kaszálás esetében ezt az időpontot kell alkalmazni, a legeltetésnél azonban nincsenek szigorú kikötések. A Kiskunsági Nemzeti Park ajánlása alapján a legeltetést április 14. és november 30. között lehet végezni.

1. táblázat: a gyepezés védett növényfajainak virágzása

Faj	Virágzás
Agár kosbor (<i>Orchis morio</i>)	Április-május
Kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	Július-augusztus
Mocsári aggófü (<i>Senecio paludosus</i>)	Május-július
Mocsári kosbor (<i>Orchis laxiflora ssp. palustris</i>)	Május-június
Szibériai nőszirm (<i>Iris sibirica</i>)	Május-június

További kikötések védett természeti terület kaszálása és legeltetése során (KNP alapján):

- Mű- és szervestrágyázás, valamint növényvédőszer felhasználása tilos.
- Felület, öntözés és gyepezés tilos.
- Mechanikai jellegű ápolási munkák (boronálás, hengerezés, fogasolás, stb.) tilos.
- A jelentkező felszíni vizek nem vezethetők el, és mindennemű talajvízszint-csökkentési beavatkozás tilos.
- A gyepek égetése tilos.
- Gyepterület csökkentése, út létesítése, kiszélesítése építés, stb. céljából tilos.
- A gyepterület legalább 10 %-át a kaszálásból ki kell hagyni. Ezek a foltok a következő év során lekaszálhatók, helyettük azonban újabb mozaikok kihagyása indokolt.
- A szénatermés elszállítását – a bálázást követően – amennyiben ez a gyepezés talajának sérülése nélkül megoldható lehetőleg azonnal, de legkésőbb a kaszálást követő 30 napon belül el kell végezni.
- A kaszálás 8 cm-es tarló meghagyásával történjen.
- A gyepezés körkörös befelé haladva kaszálni tilos, a már lekaszált részekkel nem lehet körbezárni a még le nem kaszált gyepezéseket. A kaszálást úgy kell végezni, hogy a maradék le nem kaszált gyepezés mindig összeköttetésben maradjon a környező területekkel, és lehetőséget nyújtson a gyepezésben tartózkodó állatoknak az elmenekülésre.

1. 4. Az erdőkezelés

A helyi védettségű Sóstói Parkerdő elsődleges célja a környezeti nevelés és a rekreáció elősegítése. Sem itt, sem a tervezési terület É-ÉK-i részén elhelyezkedő tartalékerdőben erdőkezelés nem folyik. A tartalékerdő egyenlőre funkció nélküli, azonban megőrzése és gyakorlati kezelése elengedhetetlen.

Mivel mindkét erdőt telepítették, nagy számban előfordulnak az adventív, tájidegen fajok, mint amilyen fehér akác, nemes nyár, amerikai kőris, ezüstfa. A kezelés elsődleges célja, ezen fajok fokozatos cseréje őshonos fajokra. Előnyben kell részesíteni a

kocsányos tölgyet, az égert, hárs és juhar fajokat. Azokon a részeken, ahol a fenyőállományok dominálnak, óvatos gyérítés szükséges. A mélyebb fekvésű részek nem erdefenyőnek való, ahol lehet a lombos fafajokat kell meghagyni. A rohamosan terjedő akácot mindenféleképpen vissza kell szorítani. A 2005-ös évben a fiatal akácsarjakat távolítottam el az erdőből a terjedés visszaszorítása érdekében. Az akác terjedésének megakadályozását akár gyűrűzéssel is meg lehet oldani.

Kettős megítélés alá esik a nyugati ostorfa. Mivel nem őshonos, a fokozatos cseréje mindenképp indokolt lenne, azonban a termése számos madárfaj számára biztosít táplálékot a téli időszakban is, tehát a madarak számára értékes fa. Viszont a magok az ürülékkel eljuthatnak olyan helyekre is, ahol eddig nem jelent meg az ostorfa, így ott nemkívánatosná válhat. Ebből a megfontolásból célszerűnek tűnik a cseréje.

Kérdéses a holtfa helyzete is, mivel a terület jelentős látogatottságú, ezért a balesetveszély elkerülése érdekében a beteg, korhadt fákat ki kell venni és helyükre minden esetben újat ültetni. A már lehullott ágakat, kidőlt törzseket, ha nem veszélyeztet senkit, akkor a területen kell hagyni, mert a korhadéklakó állatok életviteléhez elengedhetetlenek. Az odvas fákat csak és kizárólag balesetveszély esetén lehet kezelni, legvégső esetben kivágni.

Kaszálni az erdő gyepp- és cserjeszintjét szigorúan tilos, mindössze a szervízutak mentén előbukkanó gyomokat kell és lehet lekaszálni.

A parkerdőben lévő erdei bútorokat és a tanösvény tábláit időnként pótolni, vagy javítani szükséges, mivel gyakran esnek vandalizmus áldozatául. A faanyagokat (kerítés, kilátó, stb.) szükség esetén favédő anyagokkal kell kezelni.

A parkerdőt sokan keresik fel, ezáltal sok hulladék keletkezik. Elengedhetetlen a parkerdő és a tó környezetében lévő minden hulladékgyűjtő edényzet, valamint a konténerek folyamatos ürítése, alkalmanként cseréje, illetve fertőtlenítése.

Szükséges egy parkőr alkalmazása, aki felügyelni tudja a rendet, valamint az esetleges hulladékot összegyűjteni. Alkalmazásával megoldódhatna az illegális fakivágások problémája is, amely szerencsére nem mutat ipari méreteket.

62. Csetényi Park és záportároló kezelési előírásai

Természetvédelmi célkitűzések:

A terület a várost egykor körülölelő mocsárvilág maradványának tekinthető, mely mai mesterséges állapota ellenére is fontos vizes élőhely, ökológiai folyosó része. Számos védett madárfaj fészkelőhelye, kétéltűek ivóhelye. A záportárolót körülölelő pihenőpark rekreációs, turisztikai célokat szolgál, kiváló kirándulóhely. Ezen túl a terület közel esik a város központjához, ezért értékes telek válhat belőle, ami veszélyeztetné a jelenlegi állapotot.

Az egész terület az emberi jelenlét miatt erősen terhelt, ott hulladék termelődik, melyet össze kell gyűjteni. A park bútorzatának (padok, híd, stb.) rongálás esetén helyreállítása, folyamatos karbantartása szükséges.

Látogatás, oktatás:

A természetvédelmi terület szabadon látogatható. Oktatási céllal és bemutatók tartása helyszínéül az erre kijelölt helyeket kell használni.

Gyepterületek karbantartása:

⁶ A rendelet 2.sz. mellékletének 2.pontját a 8/2016.(III.31.) számú önkormányzati rendelet módosította. Hatályos: 2016. április 1.

A terület gyepfelületének karbantartására a legeltetés, illetve a kézi- és gépi kaszálás megfelelő módszer, tehát a jövőben is ezen a kezelési módokat kell alkalmazni. Gyepterületek kezelése során különös hangsúlyt kell fektetni az allergén gyomnövények irtására.

Erdők karbantartása:

A park területén lévő, telepített erdők állományát a közeljövőben, a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokkal kell felváltani elegyes erdőt létrehozva. A telepítendő fák, cserjék kiválasztásakor kerülni kell az allergizáló fajokat. A kézi bozótirtás során a keletkező fásszárú hulladék égetése tilos.

Záportározó növényzetének karbantartása:

A záportározó hínárállománya különös gondozást nem igényel, de a nyár végén az elhalt növényi részeket indokolt a vízről eltakarítani. A tározó parti zónájában található nád és egy gyékény szegély terjedését vissza kell szorítani, ellenkező esetben néhány év múlva az teljesen lefedi a nyílt vízfelületet. A nád- és gyékényállomány terjedésének kívánt mértékű visszaszorítását legeltetéssel, vagy vágással kell megoldani, de szakaszosan, mivel a tónak szüksége van az ott termő gyékényre. A nád- és gyékényállomány karbantartását vegetációs időszakon kívül kell elvégezni, kézi, illetve gépi kaszálással. Ettől eltérő kezelés esetén a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal kell egyeztetni.

Záportározó karbantartása:

A park területén lévő záportározó mederkotrása, hogy az, az eredeti funkciójának megfeleljen, szükség esetén megengedett. A tavakon a horgászat és a fürdés tilos.

3. Tarka sáfrány termőhely (Hrsz.: 01004/1) kezelési előírásai

A területen élő tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) védett növényfaj, egy tő eszmei értéke 10.000 Ft. A területen az állomány nagysága több tízezer tő.

A terület, mivel gyep (legelő) művelési ág alatt van, ezért a hasznosítás is csak ennek megfelelő lehet. A legeltetés és kaszálás azonban csak a növény elvirágzása után végezhető, általában áprilistól. Tilos a növény állományát bármilyen módon veszélyeztetni.